

Obory sociální politiky I

ZÁKON O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH / VOŠ JABOK / 2.
ROČNÍK

Co jsou sociální služby?

Sociální služby jsou jedním z nástrojů, systémů pomoci lidem, kteří se ocitli ve složité sociální situaci z důvodu:

- dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu,
- zdravotního postižení
- věku,
- omezení nebo ztráty schopnosti sebeobsluhy,
- závislosti
- ohrožení krizovou životní situací.

Základní právní úprava:

- zákon č. 108/2006 sb., o sociálních službách (dále jen ZSS)
- vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

Předmět úpravy ZSS

Zákon upravuje:

- podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči,
- podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb,
- výkon veřejné správy v oblasti sociálních služeb,
- inspekci poskytování sociálních služeb,
- předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách
- správní delikty,
- akreditace vzdělávacích zařízení a akreditace vzdělávacích programů.

Základní zásady ZSS:

Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení nepříznivé sociální situace nebo jejího předcházení.

Rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb **musí zachovávat lidskou důstojnost osob**. Pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti, motivovat je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace, a posilovat jejich sociální začleňování.

Sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob a v náležitě kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob.

Vymezení základních pojmů:

- Sociální služba
- Nepříznivá sociální situace
- Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav
- Přirozené sociální prostředí
- Sociální začleňování
- Sociální vyloučení
- Zdravotní postižení
- Střednědobý plán rozvoje služeb
- Síť sociálních služeb

Základní druhy sociálních služeb:

- **sociální poradenství** (základní soc. poradenství x odborné soc. poradenství)
- **sociální prevence**
- **sociální péče**

Formy sociálních služeb:

Ambulantní – služby, za kterými osoba dochází nebo je doprovázena nebo dopravována do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování

Terénní – služby, které jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí

Pobytové – služby spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb

Sociální poradenství

- **základní sociální poradenství** (poskytování základních informací přispívajících k řešení nepříznivé sociální situace); poskytovatelé sociálních služeb jsou vždy povinni tuto činnost zajistit
- **odborné sociální poradenství** (je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin)

Služby sociální péče

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem podpořit život v jejich přirozeném sociálním prostředí a umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí.

Služby sociální péče

- Osobní asistence
- Pečovatelská služba
- Tísňová péče
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Podpora samostatného bydlení
- Odlehčovací služby
- Centra denních služeb
- Denní stacionáře
- Týdenní stacionáře
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- Domovy pro seniory
- Domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení
- Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče

Služby sociální prevence

- Napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.

Služby sociální prevence

- Raná péče
- Telefonická krizová pomoc
- Tlumočnické služby
- Azylové domy
- Domy na půl cesty
- Kontaktní centra
- Krizová pomoc
- Intervenční centra
- Nízkoprahová denní centra
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Noclehárny
- Služby následné péče
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
- Sociálně terapeutické dílny
- Terapeutické komunity
- Terénní programy
- Sociální rehabilitace

Podmínky poskytování sociálních služeb:

Sociální služby lze poskytovat jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb; toto oprávnění vzniká **rozhodnutím o registraci**.

O registraci rozhoduje **krajský úřad příslušný podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické osoby**, popřípadě podle umístění organizační složky zahraniční právnické osoby na území České republiky; **v případě, že zřizovatelem poskytovatele sociálních služeb je ministerstvo, rozhoduje o registraci toto ministerstvo**.

Krajský úřad vede registr poskytovatelů sociálních služeb, do kterého zapisuje poskytovatele sociálních služeb, kterým bylo vydáno rozhodnutí o registraci.

Správcem elektronické podoby registru je MPSV (iregistr.mpsv.cz).

Podmínky registrace

---

1. podání písemné žádosti o registraci vč. potřebných náležitostí,
2. odborná způsobilost všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby,
3. bezúhonnost (všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby) x právnické osoby, která bude poskytovat sociální služby,
4. zajištění hygienických podmínek, jsou-li sociální služby poskytovány v zařízení sociálních služeb,
5. vlastnické nebo jiné právo k objektu nebo prostorám, v nichž budou poskytovány sociální služby,
6. zajištění personálních, materiálních a technických podmínek odpovídajících druhu poskytovaných sociálních služeb,
7. skutečnost, že na majetek fyzické nebo právnické osoby, která je žadatelem o registraci, nebyl prohlášen konkurs nebo proti ní nebylo
8. zahájeno insolvenční řízení anebo nebyl insolvenční návrh zamítnut pro nedostatek majetku dlužníka.

Potřebné naležitosti k písemné žádosti o registraci:

- název a místo zařízení anebo místo nebo místa poskytování sociálních služeb, popřípadě požadavek na nezveřejňování místa zařízení, jde-li o sociální služby poskytované v azylovém domě anebo pobytové sociální
- služby poskytované v intervenčním centru nebo v zařízení pro krizovou pomoc,
- druhy poskytovaných sociálních služeb,
- okruh osob, pro které je sociální služba určena, popřípadě jejich věková hranice nebo druh zdravotního postižení,
- popis realizace poskytování sociálních služeb,
- popis personálního zajištění poskytovaných sociálních služeb,
- časový rozsah poskytování sociálních služeb,
- kapacita poskytovaných sociálních služeb,
- plán finančního zajištění sociálních služeb,
- způsob zajištění zdravotní péče, jde-li o poskytování sociálních služeb podle § 34 odst. 1 písm. c) až f),
- den započetí poskytování sociálních služeb.

Inspekce poskytování sociálních služeb

Inspekci poskytování sociálních služeb provádí u poskytovatelů sociálních služeb, kterým bylo vydáno rozhodnutí o registraci, ministerstvo práce a sociálních věcí.

Předmětem inspekce u poskytovatelů sociálních služeb je:

A) Plnění povinností poskytovatelů sociálních služeb uvedených v §88 a 89 ZSS (např. vedení evidence žadatelů o službu, se kterými nemohla být uzavřena smlouva; zpracování vnitřních pravidel pro podávání a vyřizování stížností; zajišťovat dostupnost informací o druhu, místě, okruhu osob, jimž je služba poskytována; dodržování standardů kvality soc. služeb apod.).

B) Kvalita poskytovaných sociálních služeb.

Standardy kvality sociálních služeb

Procedurální

1. cíle a způsoby poskytování sociálních služeb
2. ochrana práv osob
3. jednání se zájemcem
4. smlouva o poskytování sociální služby
5. individuální plánování
6. dokumentace o poskytování sociální služby
7. stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby
8. návaznost poskytované sociální služby na další dostupné zdroje

Standardy kvality sociálních služeb

Personální

9. personální a organizační zajištění sociální služby

10. profesní rozvoj zaměstnanců

Standardy kvality sociálních služeb

Provozní

11. místní a časová dostupnost poskytované sociální služby
12. informovanost o poskytované sociální službě
13. prostředí a podmínky
14. nouzové a havarijní situace
15. zvyšování kvality sociální služby

Financování sociálních služeb

Uplatňuje se systém vícezdrojového financování.

Sociální služby jsou financovány přímo od uživatelů (úhrada za stravu, ubytování a za službu s využitím příspěvku na péči) v případě, že se jedná o služby, které jsou podle zákona poskytovány za úhradu.

Dalšími zdroji financování jsou dotace a granty kraje a dotace obce. Tyto finanční prostředky by měly být rozdělovány mezi jednotlivé poskytovatele sociálních služeb na takové sociální služby, které občané příslušného kraje a obce potřebují a jsou tedy zároveň součástí jejich komunitního plánování.

U financování sociálních služeb lze na provoz využít i jiné zdroje – vlastní zdroje, nadace, nadační fondy apod.

Předpoklady pro výkon činnosti v sociálních službách

V sociálních službách vykonávají odbornou činnost:

- Sociální pracovníci
- Pracovníci v sociálních službách
- Zdravotničtí pracovníci
- Pedagogičtí pracovníci
- Manželští a rodinní poradci a další odborní pracovníci, kteří přímo poskytují sociální služby

Při poskytování sociálních služeb působí rovněž dobrovolníci za podmínek stanoveným zákonem č. 198/2002Sb., o dobrovolnické službě.